

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ВИГОТОВЛЕННЯ ШВЕЙНИХ ВИРОБІВ

У статті актуалізується проблема оцінювання проектної діяльності студентів як умови ефективної їх підготовки до цього виду діяльності в умовах вузівського навчання.

Ключові слова: оцінка, оцінювання, критерії оцінювання, оцінювання проектної діяльності.

Однією з важливих умов підвищення ефективності навчального процесу у вищій школі є побудова такої системи оцінювання навчальних досягнень студентів, яка б забезпечувала систематичне отримання об'єктивної інформації про їх навчально-трудова діяльність.

Проблема оцінювання навчальних досягнень студентів розкрита в працях А.М. Алексюка, С.І. Архангельського, Ю.К. Бабанського, В.П. Безпалька, В.І. Бондара, А.О. Вербицького, І.Я Лернера.

Під оцінкою успішності студентів розуміють систему показників, які відображають їх об'єктивні знання та вміння, тобто оцінювання можна розглядати як визначення ступеня засвоєння знань, умінь та навичок відповідно до вимог, що висуваються програмами. Отже, постає потреба розробки критеріїв оцінювання проектної діяльності.

Метою статті є визначення системи показників або критеріїв, які відображають об'єктивність оцінювання знань та умінь студентів у процесі проектної діяльності.

Будемо виходити з того, що процес оцінювання проектної діяльності студентів як і будь-якої навчальної діяльності взагалі і проектної зокрема передбачає реалізацію таких функцій:

– навчальна функція, що зумовлена зворотним зв'язком як передумовою підтримання дієвості й ефективності процесу навчання, в якому беруть участь

два суб'єкти - викладач і студент, і за цієї умови система навчання може функціонувати ефективно лише з дотриманням дії прямого і зворотного зв'язків;

- діагностична функція сутність якої полягає у виявленні прогалин у знаннях студентів, тому важливо своєчасно виявити недоліки, працювати над їх усуненням;

- стимулююча функція аналізу й оцінювання навчальної діяльності студентів зумовлюється психологічними особливостями людини, що виявляється в бажанні особистості отримати оцінку результатів своєї діяльності, зокрема навчальної. Викладач повинен допомогти студентам усвідомити якість і результативність навчальної праці, що психологічно стимулює їх до активної пізнавальної діяльності;

- виховна функція полягає у впливі аналізу й оцінки навчальної діяльності на формування в студентів низки соціально-психологічних якостей: організованості, дисциплінованості, відповідальності, сумлінності, працьовитості, дбайливості й охайності, наполегливості та ін.

- розвивальна функція виявляється в тому, що студент, отримавши оцінку, відчуває бажання і потребу в активізації пізнавальної діяльності, це стимулює особистість до розвитку психічних властивостей і процесів - волі, уваги, мислення, мовлення та ін.;

- коригувальна функція полягає у тому, що на основі виявленого рівня знань, умінь і навичок, утруднень, недоліків, причин неуспішності вживаються заходи щодо їх усунення;

- прогностична функція у результаті реалізації якої викладач отримує дані для оцінки результатів своєї праці, методики, для подальшого їх удосконалення; оцінювання результатів навчальної діяльності студента допомагає йому скоригувати, поліпшити свою навчальну роботу.

- контролююча функція дає можливість визначити і співвіднести рівень знань, умінь, навичок студента з вимогами навчальної програми, забезпечити об'єктивність оцінювання, підготуватися до засвоєння нового навчального матеріалу.

Крім того, важливим моментом оцінювання є те, що воно реалізується при дотриманні принципів, сутність яких полягає: в плановості (аналіз і оцінювання мають здійснюватися не стихійно, а з дотриманням певного плану), систематичності й системності (аналіз і оцінювання мають відповідати структурним компонентам змісту вивченого матеріалу і бути постійними), об'єктивності (аналіз і оцінювання мають бути науково обґрунтованими і базуватися на засадах гуманізму і демократизму), відкритості й прозорості (студенти мають знати свої оцінки й оцінки однокурсників, що давало б змогу порівнювати успіхи, стимулювало б до підвищення активності), економічності (методи, прийоми, зміст завдань мають бути співвідносними з наявним бюджетом часу студентів, а методи — ще й доступними і зрозумілими), тематичності (перевірка якості знань студентів з окремих тем, розділів проводиться за темами, блоками, модулями); врахування індивідуальних можливостей студентів [1].

Окремі питання оцінювання якості проектної діяльності розкриті в працях В.В. Гузеєва, О.Н. Землянської, О.М. Коберника, П.С. Лернер, Н.В. Матяш, Н.Ю. Пахомової, Дж. Пітта, Є.С. Полат, В.Д. Симоненка, І.Д. Чечеля, С.М. Ящука.

Так, за умов рейтингового підходу пропонується для оцінки проектної діяльності застосовувати 10 критеріїв, з них 5 критеріїв – виконання і 5 критеріїв – захисту проекту [6].

Аналіз результатів роботи студентів, які виконують проект, слід спрямувати за двома напрямками: спеціальному і загальному. Спеціальний аналіз має за мету з'ясувати, вдало чи невдало виконаний той чи інший проект (або його частина), і якщо невдало, то з'ясувати причини. Загальний аналіз має на меті з'ясування помилок загального характеру, наприклад, неохайність у технічному виконанні, незначне відхилення від наміченого плану тощо [5].

Аналіз результатів виконаних проектів, можна оцінювати на основі запропонованих критеріїв оцінювання П.С. Лернером.

1. Аргументованість вибору теми, практична направленість проекту і значимість виконаної роботи.

2. Обсяг і повнота розробок, виконання прийнятих етапів проектування, самостійність, підготовленість до сприйняття проекту іншими людьми, його матеріальне втілення.

3. Аргументованість запропонованих рішень, підходів, висновків, повнота бібліографії.

4. Рівень творчості, оригінальність теми, підходів, знайдених рішень, аргументів, що пропонуються; своєрідність матеріального втілення і представлення проекту.

5. Якість пояснювальної записки: оформлення, відповідність стандартним вимогам, рубрикація і структура тексту, якість ескізів, схем, малюнків; якість і повнота рецензій.

6. Якість виробу, відповідність стандартам, оригінальність [2].

Ці критерії доцільно доповнити ще такими, як:

1) уміння організувати робоче місце і підтримувати порядок на ньому у процесі роботи;

2) дотримуватись правил безпечної роботи та санітарно-гігієнічних вимог;

3) дотримання норм часу на виготовлення проекту [3].

Існують підходи до проблеми оцінювання проектної діяльності, у яких виділяють такі аспекти:

– дає оцінку проектної діяльності учнів, у якій виділяє такі аспекти: оцінка продукту, оцінка процесу, оцінка оформлення проекту, оцінка захисту проекту;

– оцінка керівництвом проектної діяльності учнів (анкета яка заповнюється учителем) [4].

Спираючись на зазначені критерії та враховуючи те, що діагностування проектної діяльності студентів повинно мати місце не тільки в кінці роботи, але і у будь-який момент. Саме з цього положення ми виходили при розробці критеріїв для оцінювання проектної діяльності студентів у процесі виготовлення швейних виробів.

Виходячи з того, що проектна діяльності має визначені етапи: дослідницький, конструкторський, технологічний, заключний, то для кожного

етапу проектної діяльності в процесі вивчення спеціальних дисциплін ми пропонуємо певні критерії оцінювання досягнень студентів.

Орієнтовний план роботи на *дослідницькому* етапі: повідомляється тема, мета, задається проблема; обговорення та описання проблеми студентами; вивчення та аналіз подібних виробів; вивчення оздоблення; аналіз деталей крою; аналіз методів технологічної обробки вузлів.

Критерії оцінювання проектної діяльності студентів на дослідницькому етапі:

- актуальність об'єкта проектування
- наявність і характер проблеми у задумі
- наповнення проекту змістом

Орієнтовний план роботи на *конструкторському* етапі: побудова креслення (розрахунки, креслення, моделювання); описання та схеми технологічної обробки вузлів та деталей; розробка технологічної послідовності виготовлення виробу; розрахунок вартості виробу.

Критерії оцінювання проектної діяльності студентів на конструкторському етапі:

- глибина розробки технічної документації
- економічність (оптимальні витрати на матеріали та виготовлення)
- екологічність (обґрунтування наявності синтетичних та штучних матеріалів)

Орієнтовний план роботи на *технологічному* етапі: розкрій; технологічні операції; усунення недоліків.

Критерії оцінювання проектної діяльності студентів на технологічному етапі:

- точність виконання технологічних операцій
- дотримання правил техніки безпеки

Орієнтовний план роботи на *заключному* етапі: захист проекту; самооцінка; оцінка проекту викладачем та студентами.

Критерії оцінювання проектної діяльності студентів на заключному етапі:

- відповідність відведеному часу на виконання проекту
- самостійність
- творчість (оригінальність ідеї)

Проектна діяльність це особливий вид діяльності, який вимагає самоконтролю і самоаналізу які проявляються в самостійній роботі студента. До критеріїв уміння виконувати самостійну роботу можна віднести: вміння планувати, вибирати форми, методи і прийоми діяльності, раціонально організувати свою діяльність, враховувати результати і корегувати подальші дії, бачити її перспективи і кінцевий результат.

Кожний з критеріїв оцінювання проектної діяльності передбачає певну кількість балів, це залежить від шкали оцінювання, що використовується.

Оцінка включає в себе бал, тобто цифрову або іншу символічну форму вираження та фіксації оцінювання успішності за даними критеріями.

Отже, для того щоб підвищити ефективність навчального процесу і забезпечити об'єктивність оцінювання проектної діяльності студентів, необхідно проводити оцінювання на кожному етапі проектної діяльності з дотриманням виділених критеріїв.

T.A. Gazuka

CRITERIA OF EVALUATION OF PROJECT ACTIVITY OF FUTURE TEACHERS OF LABOUR STUDIES IN THE PROCESS OF APPAREL PRODUCTION

The article reveals the problem of evaluation of project activity of students as the terms of their effective preparation to this type of activity in the conditions of high school education.

Keywords: estimation, evaluation, criteria of evaluation, evaluation of project activity.

Використані джерела

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи. Курс лекцій: модульне навчання. Навч. посібник / Алексюк А.М. – К.: ІСДО, 1993. – 220 с.

2. Лернер П. Проектування як основний вид пізнавальної діяльності школярів / П. Лернер // Завуч. – 2003. – №7. – С. 6–10.

3. Методика організації проектно-технологічної діяльності учнів на уроках обслуговуючої праці: Навч. метод. посібник / Бербец В.В., Дубова Н.В., Коберник О.М. та інші: За заг. ред. О.М. Коберника. – Умань, 2003. – 92 с.

4. Нагель О.И. О критериях оценки проектной деятельности учащихся / О.И. Нагель // Школа и производство. – 2007. – №6. – С. 12–20.

5. Сасова И. Через проблему – к практическому результату / И. Сасова // Учитель. – 2001. – №5. – С. 35–38.

6. Чечель И. Метод проектов: субъективная и объективная оценка результатов / И. Чечель // Директор школы. – 1998. – №4. – С. 3–10.